

بسمه تعالی

جغرافیای تاریخی، سیاسی و اجتماعی

سلاماس

مؤلف

علی اصغر غفوری نیا

سرشناسه	غفوری نیا، علی اصغر، ۱۳۳۱ -
عنوان و نام پدیدآور	جغرافیای تاریخی، سیاسی و اجتماعی سلماس/ علی اصغر غفوری نیا.
مشخصات نشر	اورمیه: آینا، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۲۷۹ ص.: مصور (رنگی)، جدول، نقشه، عکس (رنگی)، نمودار.
شابک	978-600-92683-1-3
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۷۷-۲۷۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	سلماس (شهرستان)
موضوع	سلماس -- تاریخ
رده بندی کنگره	DSRT095/J84V 1392
رده بندی دیویی	955/332
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۱۷۶۰۱

انتشارات آینا
AYNA YAYIN

عنوان کتاب:	جغرافیای تاریخی، سیاسی و اجتماعی سلماس
مؤلف:	علی اصغر غفوری نیا
ناشر:	انتشارات آینا
محل نشر:	اورمیه
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۲۶۸۳-۱-۳
ویراستار ادبی:	ندارد
نوبت چاپ:	اول
سال چاپ:	زمستان ۱۳۹۳
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
طراح روی جلد:	مهرداد رحمانی اهرنجانی

آدرس انتشارات: اورمیه، خیام جنوبی سنگفرش، گوی تربیت، پلاک ۳ واحد ۵، انتشارات آینا،
تلفاکس: ۰۴۴-۳۲۲۵۶۵۱۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

کلیه امتیاز مادی آن کتاب متعلق به مؤلف می باشد هر گونه برداری بدون اجازه مؤلف ممنوع می باشد

۱	مقدمه
۳	◀ فصل اول جغرافیای سیاسی و تاریخی
۶	سیمای طبیعی
۷	موقعیت سیاسی
۱۱	همجواری با کشور ترکیه
۱۲	پیامدهای ناشی از انقلاب و جنگ تحمیلی
۱۳	مسائل سیاسی
۱۵	◀ فصل دوم جغرافیای طبیعی توپوگرافی (پستی و بلندی ها)
۱۵	کوههای سلماس
۲۰	دره های منطقه
۲۲	نام برخی از تپه های سلماس
۲۳	گردنه های سلماس
۲۳	غارهای سلماس
۲۴	منشا، و مکانیزم زلزله سلماس
۲۹	زلزله دیلمان
۳۳	آسیب شناسی زلزله سلماس
۳۴	بخش سوم آب هوای سلماس
۴۳	آب و هوا بر اساس تقسیم بندی کوپن
۴۴	باد های محلی
۵۱	دریاچه اورمیه
۵۴	منافع دریاچه ارومیه
۵۸	منابع آب سلماس

۶۴	شعبات رود زولا
۷۶	شبکه های آبیاری وزه کشی
۸۴	بخش دوم - آبهای معدنی
۹۱	چاه های شهرستان سلماس
۹۲	زمین شناسی ، خاک شناسی و قابلیت اراضی دشت سلماس
۱۰۲	پوشش گیاهی و زندگی جانوری
	◀ فصل سوم
۱۰۹	جغرافیای انسانی (جمعیت)
۱۱۱	ترکیب جمعیت سلماس
۱۱۲	خاستگاه ایل لک
۱۱۴	کوره سونلی ها
۱۱۶	سابقه تاریخی آسوری ها یا آشوری ها
۱۱۸	ارامنه
۱۲۱	عشایر کرد سلماس ایلات و عشایر سلماس
۱۲۳	جامعه شناسی عشایر سلماس
۱۴۰	آمار جمعیت شهرستان سلماس
۱۴۲	جغرافیای سکونت
۱۵۲	وضع اجتماعی و معیشت مردم
۱۵۶	سابقه آموزش و پرورش در سلماس
۱۶۹	نگاهی به وقایع و حوادث مهم سلماس
۱۷۱	جغرافیای تاریخی سلماس
۱۷۲	گور تپه ها یا کورقان های مهم آذربایجان
۱۷۴	سلماس در عصر مدنیت های قبل از میلاد
۱۷۹	تاریخ مختصر سلماس بعد از اسلام (سلماس در زمان سلجوقیان)

۱۸۰	سلماس در زمان مغولان
۱۸۱	سلماس در زمان صفویه
۱۸۳	سلماس در زمان افشار و زندیه
۱۸۴	سلماس در جریان مشروطیت
۱۸۵	سلماس در سفر نامه های جهانگردان عرب
۱۸۸	سلماس در سفر نامه های جهانگردان اروپائی

فصل چهارم

۱۹۱	جغرافیای اقتصادی
۱۹۵	کشاورزی
۲۰۸	مهمترین محصولات کشاورزی
۲۱۴	محصولات درختی
۲۲۶	دامداری و دامپروری
۲۳۵	تجارت و صنعت
۲۴۴	منطقه ویژه اقتصادی سلماس
۲۵۴	پیشنهادهای در زمینه « توسعه سلماس »

فصل پنجم

۲۶۶	راه های ارتباطی
۲۷۳	نگاهی به جغرافیای کهنه شهر
۲۸۰	منابع و مأخذ
۲۸۲	بیوگرافی

به جای مقدمه

مفهوم عالی و غائی زادگاه یا وطن در زبان ترکی، مفهوم عمیق و شاعرانه «آنا یوردو» **Ana Yurdu** یا سرزمین مادری «است که واژه انگلیسی «Mother Land» مشترکات آنست و جاییست که انسان در آنجا قدم به عرصه هستی نهاده و پا میگیرد و مشترکات فرهنگی، قومی و ملی و خاطرات شخصی اش در آنجا شکل گرفته و سامان می یابد. وطن در رابطه با ملت معنا می یابد و عکس قضیه اینست که اگر ملتی وطن نداشته باشد وجود خارجی نخواهد داشت. از اینرو وطن یا سرزمین مادری، همان آب و خاک است که شرایط رشد و پرورش او را فراهم کرده است.

یکی از اهداف جغرافیا شناخت محیط و سرزمین مادری و ارتباط متقابل با مشترکات آنست که از بزرگترین عوامل شناخت هویت، ملیت و شخصیت هرانسان بشمار میرود. کسی که آگاه بتاریخ و جغرافیای سرزمین خود نباشد، درخت بی ریشه ای را می ماند که هر دم بر اثر وزش تند بادهای و طوفان های سهمناک حوادث، از جای کنده شده و در معرض تپاول و تاراج زمان قرار گرفته، نام و نشان و آثار او به غارت میرود؛ چنانکه شاهد فراموشی تمدنهای خاک شده در سیر تاریخ بشر هستیم. هویت ملی و سرزمین، دلیل وجودی هم و مکمل یکدیگرند. چه، وجود یک ملت در جغرافیای آن ملت روایت میشود، بنابراین تاریخ صحنه نمایش، و جغرافیا زمینه آن نمایش است.

شناخت سرزمین مادری، امکانات و کاستیهای آن از عوامل دلبستگی انسان به ریشه و خاک و تبار خویش است؛ و پیوندی ناگسستنی و عمیق با آن دارد، با تکیه بر همان وابستگی و علاقه معنوی است که انسان، پای در سرزمین مادری فشرده و در برابر تعرض بیگانگان پایداری میکند و از هستی خود مایه میگذارد که این پایمردی، رمز عشق و ایثار به

وطن و تبار و ملت خویش است. صد البته انسان آگاه از هویت و ملیت خود، هرگز طفیلی و تسلیم بیگانگان نشده و در گذر زمان برده وار در خدمت دیگران و عامل خیانت به وطن خویش قرار نخواهد گرفت. طبیعی است هر قدمی که انسان در راه شناخت آثار و ارزشهای مادی و معنوی محیط خود بر میدارد بهمان نسبت بر توان ملی و استقلال رأی و اعتماد و عزت نفس او افزوده می شود. اما وطن پرستی زمانی مفهوم می یابد که عدالت اجتماعی در آنجا تحقق یابد، زیرا بدون آن واژه ای بوج و تهی از معنی خواهد بود.

این کتاب، تحفه ای ناچیز در عرصه «سلماس شناسی» و شناخت امکانات بالقوه و ظرفیت های موجود سرزمین مادری مان «سلماس» است که در آنجا چشم به جهان هستی گشوده و از آب و خاک و هوا و فضا و امکانات آن بهره برده ایم؛ از اینرو در قبال آن متعهد و مسئولیم. کتاب حاضر تلاشی در این زمینه است، هر چند ممکن است نواقصی هم داشته باشد.

وظیفه خود می دانم از زحمات بی دریغ دوست ارجمندم جناب آقای دکتر «توحید ملک زاده دیلمقانی» که در بازبینی مطالب کتاب و توجه به نکات ظریف آن صمیمانه سپاسگزاری نمایم. همچنین رهین منت دوستان گرامی آقایان «احد اسعدی کهنه شهری» و «مهرداد رحمانی اهرنجانی» خواهم بود.

علی اصغر غفوری نیا

زمستان ۱۳۸۰ - سلماس